

Nationalregnskab 1. kvartal 2010

199.000 private jobs tabt under krisen

Dagens nationalregnskab bekræfter, at der fortsat var nedgang på arbejdsmarkedet i 1. kvartal 2010. På trods af en stagnerende arbejdsløshed faldt beskæftigelsen med 13.000 personer i 1. kvartal 2010. Den gode nyhed er, at vi kan være tættere på bunden. Den dårlige nyhed er, at der formentlig går lang tid, før vi igen vil se en holdbar fremgang på arbejdsmarkedet.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**

Chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

1. juli 2010

Analysens hovedkonklusioner

- Dagens nationalregnskabstal ændrer ikke afgørende på vækstbilledet. BNP steg med 0,5 pct. i 1. kvartal 2010. Udviklingen var trukket af en stigning i eksporten samt en pæn fremgang i det private forbrug. Det offentlige forbrug voksede også, mens investeringerne trak ned.
- Sammenlignet med vores martsprognose peger de nye tal stadig på en lidt højere vækst for 2010 som helhed. I martsprognosen forventede vi en gennemsnitlig vækst i 2010 på ¾ pct. Med den forventede kvartalsprofil for BNP gennem resten af 2010 får vi en samlet vækst for hele året på 1 pct. Påskens placering kan dog have løftet væksten i 1. kvartal 2010, så tallene for 2. kvartal kan overraske negativt.
- Beskæftigelsen faldt med 13.000 personer i 1. kvartal. Siden toppunktet i 3. kvartal 2008 er den private beskæftigelse faldet med næsten 199.000 personer. Den offentlige beskæftigelse er til gengæld steget med 24.000 personer og har dermed trukket modsat. Beskæftigelsen er de seneste kvartaler faldet mere end ventet, hvilket kan betyde, at vi er tættere på bunden. Når det er sagt, kan vi, med det vækstbillede der tegner sig, ikke få øje på nogen ny kraftig fremgang på arbejdsmarkedet.
- I erhvervene var der fortsat nedgang inden for bygge- og anlægssektoren og industrien.
- Spareplanen strammer finanspolitikken kraftigt allerede næste år til skade for vækst og beskæftigelse. Vi mener, man bør vente med at stramme, til der er kommet ordentlig gang i hju-lene, og vi har fået en synlig vending på arbejdsmarkedet.

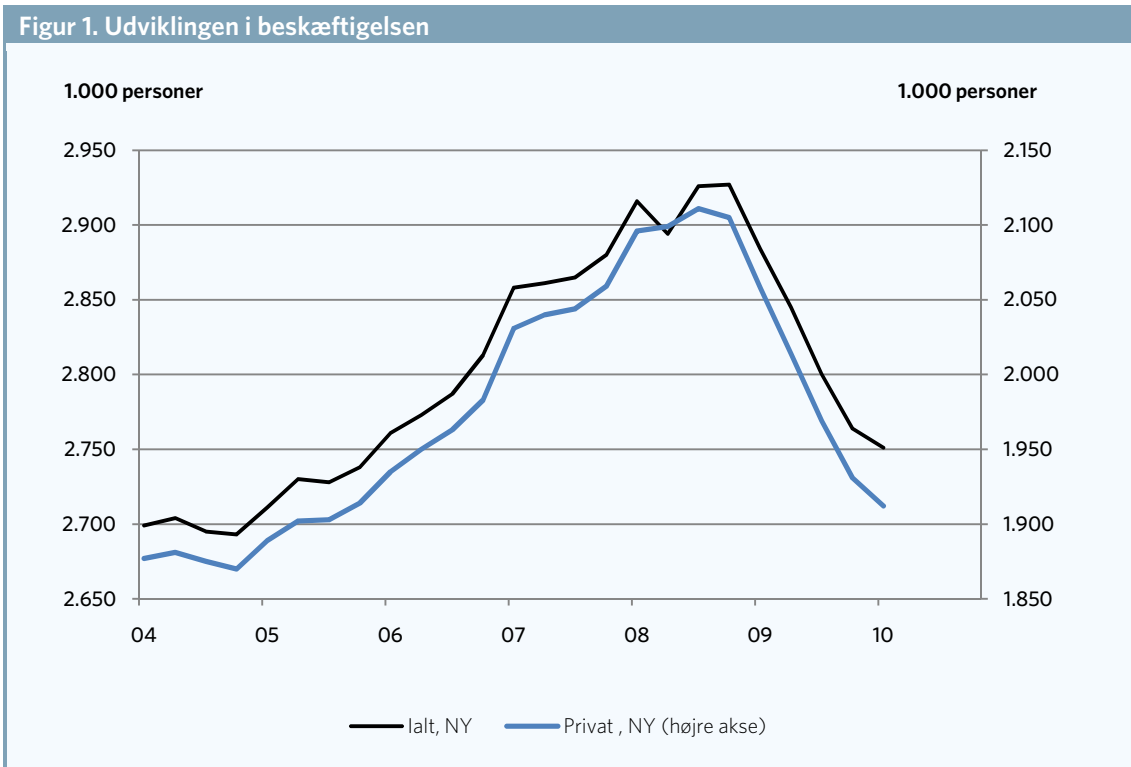
Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Mobil 28424272
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Janus Breck
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Fortsat nedgang på arbejdsmarkedet - den private beskæftigelse faldet 199.000

Mens den første foreløbige opgørelse af nationalregnskabet for 1. kvartal 2010 viste en lille stigning i beskæftigelsen, så viser den reviderede udgave et fald på 13.000 personer. Det viser figur 1. Tallene bekræfter dermed, at nedgangen på arbejdsmarkedet fortsatte i 1. kvartal 2010, i modsætning til hvad de officielle arbejdsløshedstal giver indtryk af. Det afspejler, at nedgangen i den registrerede arbejdsstyrke fortsatte med at falde i 1. kvartal.

Anm.: Den samlede beskæftigelse er i 2008 påvirket af strejken i den offentlige sektor i 2. kvartal 2008.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

De nye beskæftigelsestal ligger bedre i tråd med vores forventninger til udviklingen på arbejdsmarkedet i lyset af den vækst vi har haft, og de indikatorer vi har set for arbejdsmarkedet. Samtidig understreger de endnu en gang, at man skal passe meget på med at oversætte udviklingen fra de officielle arbejdsløshedstal som et retvisende billede af udviklingen for det samlede arbejdsmarked. Beskæftigelsen er under nedturen faldet mere end dobbelt så meget, som arbejdsløsheden er steget.

Som det også fremgår af figur 1, drives den samlede beskæftigelsesnedgang i 1. kvartal 2010 af en fortsat nedgang i den private sektor. De nye tal viser en nedgang på 19.000 personer. Dermed er den private beskæftigelse siden toppunktet i 3. kvartal 2008 faldet med 199.000 personer. Der er tale om en ekstrem udvikling, hvor vi på kun 1½ år har tabt mere end 80 pct. af den beskæftigelsesfremgang, der var under den seneste højkonjunktur. I 1. kvartal 2010 ligger den private beskæftigelse godt 40.000 personer fra bundniveauet under seneste lavkonjunktur i 2004¹.

Den offentlige beskæftigelse er til gengæld steget med 24.000 personer siden 3. kvartal 2008 og har dermed reduceret det samlede beskæftigelsesfald. Størrelsen på stigningen i den offentlige beskæfti-

¹ Det skal dog bemærkes, at Danmarks Statistik med denne offentliggørelse samtidig har opjusteret niveauet for den private beskæftigelse tilbage til 2007 med godt 20.000 personer. Uden denne oprevison var vi kun ca. 20.000 personer fra bundniveauet i 2004.

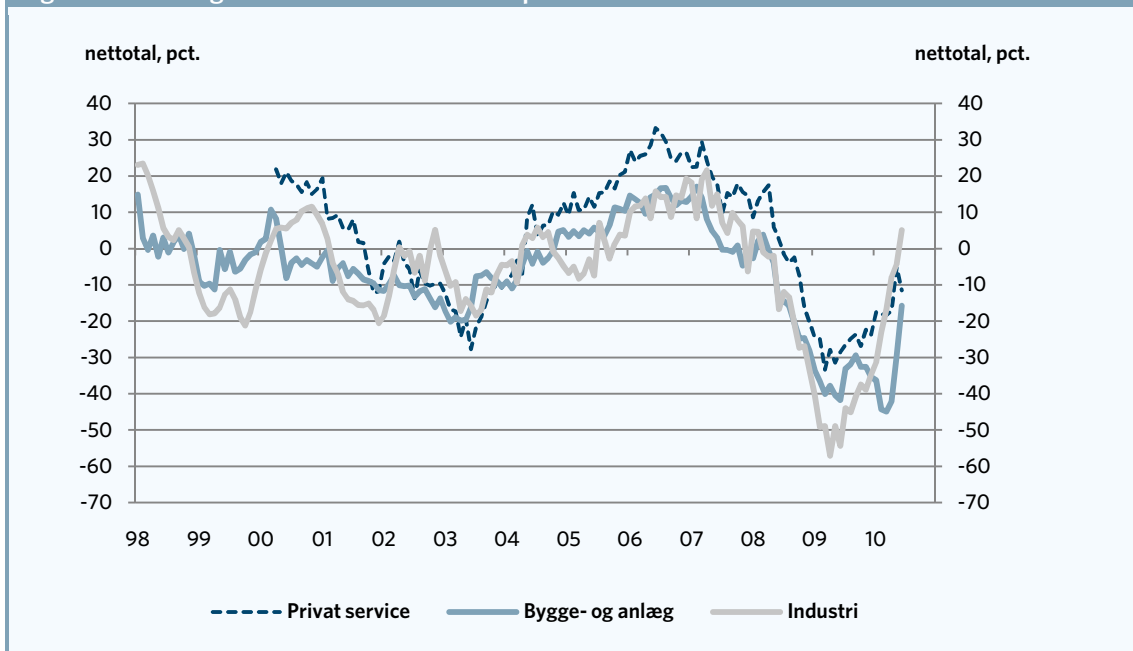
gelse er noget overraskende, men den skal formentlig ses i lyset af, at man dels har ansat folk i stedet for at bruge vikarer, og dels kan der ligge et bidrag fra en stigende job-aktivering af arbejdsløse i den offentlige sektor. De nyeste tal for arbejdstiden i nationalregnskabet, der skal tolkes forsigtigt, viser, at den gennemsnitlige arbejdstid samtidig er faldet i den offentlige sektor. Således ligger antallet af præsterede arbejdstimer i 1. kvartal 2010 kun marginalt højere end i 3. kvartal 2008. Realvæksten i det offentlige forbrug har samtidig været stor og større end forventet.

Med de nye oplysninger er beskæftigelsen de seneste kvartaler faldet mere end ventet i vores prognose fra marts 2010. I prognosen faldt beskæftigelsen fra 3. kvartal 2009 til 1. halvår 2011 ca. 75.000 personer. Med de nye oplysninger er beskæftigelsen allerede faldet 50.000 personer. Det betyder, at 2/3 af tilpasningen allerede er taget. Det peger på, at vi er tættere på en vending i beskæftigelsen end ventet i vores prognose, og/eller at faldet i beskæftigelsen bliver større end ventet i 2010.

Vi har stadig svært ved at se en generel vending på arbejdsmarkedet de nærmeste kvartaler, men kan heller ikke afvise, at vendingen kommer før 2011. Selvom vendingen skulle komme før, kan vi stadig ikke få øje på nogen stor fremgang på arbejdsmarkedet. Dels tegner væksten stadig moderat i 2010, og flere prognoser venter nu en direkte nedgang i vækstraten næste år. Samtidig ligger der en stor joker i forhold til de senere års produktivetsfald. Ligger der et større produktivitetsefterslæb, der skal indhentes, kan der gå lang tid, før vi igen ser stor fremgang på arbejdsmarkedet.

Som det fremgår af figur 2, var beskæftigelsesindikatorerne generelt negative gennem 2. kvartal 2010 for de tre private hovederhverv. For industrien gik beskæftigelsesindikatoren dog i positiv i juni måned, mens indikatoren for privat service og bygge- og anlæg fortsat befinder sig i det negative spektrum.

Figur 2. Beskæftigelsesindikatorer for de tre private hovederhverv

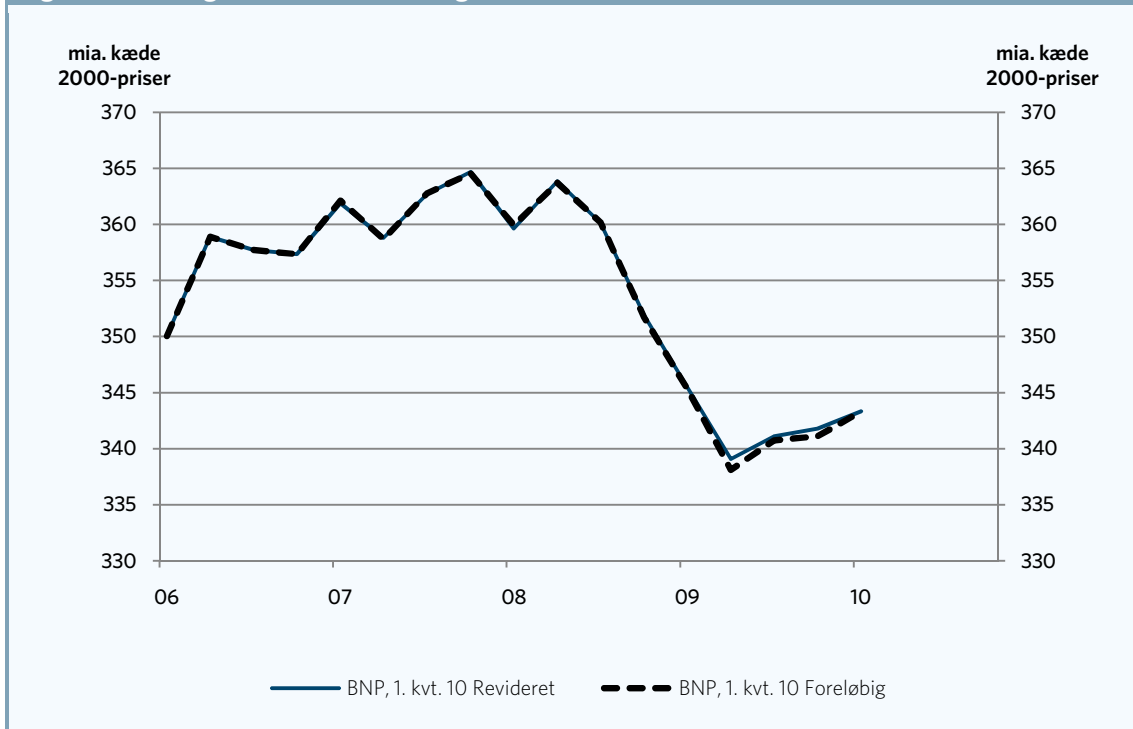

Anm.: Indikatorerne afspejler virksomhedernes vurdering af den faktiske beskæftigelse i måneden og de foregående to måneder frem til og med maj 2010. AEs sæsonkorrektion.

Pæn økonomisk vækst - holder styrken?

De reviderede nationalregnskabstal for 1. kvartal 2010 viser en stigning i BNP på 0,5 pct. fra 4. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010, sæsonkorrigeret. Det er en marginal nedrevision sammenlignet med den første foreløbige udgave. Det viser figur 3. Som det også fremgår, er BNP-niveauet opjusteret en smule i starten af 2009, hvorfor vi har haft en mindre vækst gennem de seneste tre kvartaler sammenlignet med den foreløbige opgørelse.

Figur 3. Udviklingen i BNP (sæsonkorrigeret)

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Sammenlignet med forventningerne i vores prognose fra marts 2010 peger de nye tal isoleret set på lidt højere vækst for 2010. I prognosen forventede vi en gennemsnitlig vækst i 2010 på ¾ pct. Med den forventede kvartalsprofil fra prognosen for BNP gennem resten af 2010, får vi en samlet vækst for hele året på godt 1 pct.

Den relativt pæne vækst i 1. kvartal - der ligger omkring normalen - kan dog være positivt påvirket af påskens placering. Man kan i flere andre statistikker konstatere store stigninger i marts måned (1. kvartal) og så efterfølgende stor fald i april måned (2. kvartal), selv efter sæsonkorrektion. Der kan derfor ligge en negativ overraskelse, når vi får væksttallene fra 2. kvartal 2010. På den anden side kan den kolde vinter have trukket ekstraordinært ned i aktiviteten for bygge- og anlægssektoren i 1. kvartal 2010, så det alligevel ikke ender så galt. Det er dog svært at få øje på de store lyspunkter, når man kigger på byggeriets indikatorer efter 1. kvartal 2010.

Tabel 1 nedenfor viser, hvordan væksten var sat sammen i 1. kvartal 2010, og der sammenlignes med AEs seneste prognose for hele året 2010.

Tabel 1. Nationalregnskabstal 2010

	4. kv. 09- 1. kv. 10	1. kv. 09- 1. kv. 10	2009 - 2010 (AE)
	-----Pct. realvækst (kæde)-----		
Privat forbrug	1,7	2,6	2,0
Offentligt forbrug	0,5	2,6	1,0
Boliginvesteringer	-0,7	-15,5	-10,0
Maskininvesteringer, software mv.	-3,6	-18,9	-9,0
Bygninger og anlæg ex. bolig	-5,5	-21,7	-2,5
Lagerinv. (inkl. diskrepans) ¹⁾	0,0 (-0,2)	0,3(0,9)	0,9
Eksport	1,3	-2,0	1,7
- varer	1,7	0,4	2,3
Import	0,8	-3,0	2,0
- varer	-0,7	-4,2	3,0
BNP	0,5	-0,6	0,7
	----- 1.000 personer -----		
Beskæftigelse	-13	-133	-74

Anm.: De første søjler er baseret på sæsonkorrigerede tal. AEs prognose viser grundforløbet.

¹⁾ Bidrag til BNP-væksten.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Væksten i 1. kvartal 2010 var især trukket af en stigning i eksporten samt fremgang i det private forbrug. Det offentlige forbrug bidrog også positivt til væksten, mens investeringerne trak ned.

Det private forbrug voksede med 1,7 pct. og dermed betydeligt mere end normalen. Det var et stigende bilkøb og til dels køb af varer, der trak udviklingen, mens forbruget af tjenester kun steg marginalt. Netop udviklingen i det private forbrug kan være positivt påvirket af påskens placering, der først lå i 2. kvartal i år.

Investeringerne trak samlet set ned i BNP i 1. kvartal 2010. Maskininvesteringer, software mv. samt bygge- og anlægsinvesteringerne ud over boligbyggeri faldt således ganske markant i 1. kvartal 2010. Maskininvesteringerne var formentlig påvirket negativt af et mindre køb af skibe, fly og boreplatforme. Boliginvesteringerne falder i modsætning til den første foreløbige opgørelse nu også. Lagrene bidrog isoleret ikke til væksten i 1. kvartal 2010. Der nedbrydes stadig lagre om end mindre end sidste år.

Det skal også bemærkes, at de offentlige investeringer med denne opgørelse er blevet nedrevideret markant. I den første opgørelse var der en vækst i de offentlige investeringer priskorrigeret på 6½ pct. fra 4. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010, sæsonkorrigeret. Den nye opgørelse viser et fald på 6 pct. Da den offentlige investeringsvækst samtidig er nedjusteret markant fra reelt 20 pct. til 12½ pct. fra 2008 til 2009, peger de nye tal på, at det halter gevaldigt med kriseindsatsen på denne front.

Eksporten voksede med 1,3 pct. i 1. kvartal 2010 og dermed noget mindre, end hvad den foreløbige opgørelse viste. Det er væksten i tjenesteeksporten, der er revideret markant ned, idet vareeksporten i faste priser er revideret op og nu vokser 1,7 pct. Importvæksten er også revideret ned i 1. kvartal og vokser nu 0,8 pct. i 1. kvartal. Også her er det tjenesterne, der trækker revisionen, mens vareimporten

ikke er revideret. Samlet bidrag udenrigshandlen isoleret set til BNP-væksten med godt 0,3 pct.enhed i 1. kvartal 2010. I den foreløbige udgave var vækstbidraget godt 1 pct.enhed.

Som det fremgår af figur 3, er der stadig lang vej op til der, hvor krisen satte ind. Skal vi for hele året ramme en samlet vækstrate på 1¾ pct., som mange prognoser regner med nu, skal vi de sidste tre kvartaler have en vækst pr. kvartal på 0,85 pct. Det er noget mere end normal vækst og kræver, at dansk økonomi vedvarende kommer op i et højere gear, end det vi har set i 1. kvartal.

Baseret på de tilgængelige informationer mener vi stadig, der kun er tegn på moderat vækst gennem 2010. Der er stadig et underdrejet boligmarked, og der er stadig overkapacitet i de danske virksomheder, begge forhold der vil trække ned i investeringerne i nye maskiner, boliger, bygninger osv. Vi har derfor stadig svært ved at se en vækst på 1½-2 pct. for året som helhed.

Byggeriet og industrien er fortsat hårdt ramt

Tabel 2 viser udviklingen i vækst og beskæftigelse for de enkelte erhverv. Samlet steg bruttoværditilvæksten (BVT) - dvs. BNP ekskl. indirekte skatter, subsidier mv. - med 0,2 pct. det seneste kvartal. Målt på det seneste år, er BVT fra 1. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010 faldet med 1,0 pct.

	BVT		Beskæftigelse		
	4.kvt.2009- 1.kvt. 2010	1.kvt.2009- 1.kvt.2010	4.kvt.2009- 1.kvt. 2010	3. kv. 08- 1. kv.10	
	Realvækst (pct.)		1.000 pers	1.000 pers.	Pct.
I alt	0,2	-1,0	-13,0	-175	-6,0
Landbrug mv.	0,7	-2,8	-2	-3	-3,7
Råstofudvinding	3,4	-7,9	0	0	0,0
Industri	-1,4	-4,4	-6	-66	-16,6
Energi og vandforsyning	12,2	30,1	1	1	6,3
Bygge- og anlæg	-3,5	-18,6	-9	-34	-17,7
Handel, hoteller og restauranter	-0,3	-2,6	1	-33	-5,7
Transport, post og tele	6,7	1,7	-2	-19	-10,2
Finansiering og forsikring	-4,5	2,4	2	-4	-4,5
Udlejning og ejendomsformidling	-0,3	1,4	0	-4	-7,4
Forretningservice	-1,8	-0,4	-2	-28	-8,3
Offentlige og personlige tjenester	0,7	1,3	4	14	1,4

Anm: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Udviklingen det seneste år, dækker over, at bygge- og anlægssektoren, råstofudvinding og industrien har haft meget voldsomme produktionsfald på hhv. 18,6 pct., 7,9 pct. og 4,4 pct. Men også enkelte servicefag har oplevet store fald i deres egenproduktion. Det gælder specielt Handel, hotel og restauranter, hvor BVT faldt med 2,6 pct. fra 1. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010.

Modsat har der været pæn fremgang for finansiering og forsikring, hvor produktionen det seneste år er steget med 2,4 pct.

Det seneste kvartal er der positive vækstattakter for eksempelvis transport, post og tele, energi- og vandforsyning samt råstofudvinding, mens bygge- og anlægssektoren, industrien og handel, hoteller og restauranter, fortsætter deres vækstmæssige nedtur.

Derudover har erhvervene finansiering og forsikring samt Forretningsservice det seneste kvartal oplevet store fald på hhv. 4,5 pct. og 1,8 pct. Kigger man kun på byerhvervene, var der således et fald i BVT i 1. kvartal 2010 på 0,1 pct. Det understreger, at vækstsituationen stadig er meget skrøbelig.

Samlet er beskæftigelsen fra toppen i 3. kvartal 2008 faldet med 175.000 personer. Dette tab af arbejdspladser er især drevet af, at beskæftigelsen i industrien er faldet med 66.000 siden toppen i 3. kvartal 2008, hvilket svarer til 16,6 pct. Derudover bidrager bygge- og anlægssektoren med et beskæftigelsestab på 34.000 personer, hvilket svarer til næsten hver 5. arbejdsplads i det erhverv (17,7 pct.).

Handel, hoteller og restauranter har siden toppen i 3. kvartal 2008 tabt 33.000 arbejdspladser, hvilket svarer til 5,7 pct. af beskæftigelsen, mens transport, post og tele har tabt 19.000 arbejdspladser (10,2 pct.). Generelt har servicefagene haft en hård medfart under denne krise. Det skyldes især, at det private forbrug samt tjenesteeksporten har været hårdt ramt, men servicesektoren yder/leverer i forhold til tidligere også flere input til fx bygge- og anlægssektoren og industrien.

Enkelte servicefag såsom finansiering og forsikring er dog sluppet billigt under denne krise, ligesom beskæftigelsesfremgangen i offentlige og personlige tjenester på 28.000 personer har begrænset det samlede tab af arbejdspladser under denne krise.

Samlet er 199.000 private arbejdspladser gået tabt under krisen, svarende til hver 10. arbejdsplads.

Udviklingen det seneste kvartal peger på stagnerende eller kun svagt faldende beskæftigelse i flere af servicefagene – dog falder beskæftigelsen i bygge- og anlæg og industrien fortsat, hvor beskæftigelsen det seneste kvartal er faldet med hhv. 9.000 og 6.000 personer.

Samlet er 19.000 private arbejdspladser gået tabt det seneste kvartal. De værste tab af arbejdspladser ser ud til at være overstået, men omvendt er der med de forholdsvise moderate vækstudsigter ikke tegn på nogen markant vending i erhvervene.